

Sygn. akt VI ACa 421/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Marcin Łochowski (spr.)

Sędziowie: SA Jacek Sadowski

SO del. Marian Kociółek

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w T.

przeciwko A. J.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 15 grudnia 2015 r.

sygn. akt XX GC 1324/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od A. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w T. kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 421/16

UZASADNIENIE

(...) S.A. w T. wniosła przeciwko A. J. pozew o stwierdzenie, że obie strony mają obowiązek zawrzeć umowę kupna-sprzedaży akcji, w wykonaniu umowy przedwstępnej zawartej w dniu 9 listopada 2012 r. Powód wskazał, iż w umowie przedwstępnej strony ustaliły wszystkie warunki zawarcia umowy, zaś pozwany, pomimo wezwania, uchyła się od wykonania zobowiązania.

Następnie powód zmodyfikował treść żądania pozwu w ten sposób, że wniósł o stwierdzenie, iż strony mają obowiązek zawrzeć umowę następującej treści: „A. J., zam. ul. (...), (...)-(…) W., legitymujący się dowodem osobistym seria (...), nr PESEL (...) oświadcza, że w wykonaniu umowy przedwstępnej zawartej w dniu 09 listopada 2012 r. w W. kupuje od (...) S.A. z siedzibą w T. 110.000 (słownie: sto dziesięć tysięcy) akcji spółki (...) S.A. z siedzibą w W., wpisanej do rejestru przedsiębiorców KRS prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (...) Wydział (...) pod nr (...), za cenę 2.750.000,00 zł (dwa miliony siedemset pięćdziesiąt tysięcy złotych), natomiast (...) S.A. z siedzibą w T. oświadcza, że opisane akcje za wskazaną wyżej cenę sprzedaje. Jednocześnie strony zgodnie ustalają, że cena sprzedaży zostaje powiększona o należne (...) S.A. odsetki umowne w wysokości 3% w skali miesiąca – liczone

od kwoty 2.750.000,00 zł, od dnia 09 listopada 2012 roku do dnia zawarcia niniejszej umowy”. Powód wskazał, że w dniu 18 grudnia 2013 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki (...) S.A. w W. zdecydowało o zmianie wartości nominalnej akcji z 0,50 zł na jedną akcję, przez ich scalenie. Wskutek tej operacji zmniejszyła się ogólna liczba akcji z 500 mln do 5 mln.

A. J. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. Zarzucił, iż powództwo jest bezzasadne, ponieważ powód nie dysponuje wskazaną ilością akcji. Ponadto strony zawarły umowę opcji, a nie umowę przedwstępną.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zobowiązał pozwanego do złożenia oświadczenia woli o treści: „A. J., zamieszkały ul. (...), (...)-(...) W., legitymujący się dowodem osobistym o nr (...), nr PESEL (...), oświadcza, że w wykonaniu umowy przedwstępnej zawartej w dniu 9 listopada 2012 r. w W. kupuje od (...) S.A. w T. 110.000 (sto tysięcy) akcji spółki (...) S.A. w W., wpisanej do rejestru przedsiębiorców KRS prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (...)Wydział (...) pod nr (...) za cenę 2.750.000 zł (dwa miliony siedemset pięćdziesiąt tysięcy złotych)”, oddał powództwo w pozostałej części i obciążył pozwanego kosztami procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 9 listopada 2012 r. Narodowy Fundusz Inwestycyjny (...) S.A. w T. zawarł z A. J. umowę. Na jej podstawie A. J. przeniósł na rzecz (...) S.A. prawo własności 11.000.000 akcji spółki (...). (...) S.A. nabył akcje za kwotę 2.750 000 zł. Cenę jednej akcji ustalono na kwotę 0,25 zł. (...) S.A. zapłacił uzgodnioną cenę i akcje zostały przeniesione.

W § 3 umowy strony ustaliły, że (...) S.A. zobowiązuje się zbyć na rzecz A. J., a A. J. zobowiązuje się nabyć od (...) S.A., w terminie do dnia 30 marca 2013 r. 11.000.000 sztuk akcji po cenie 0,25 zł za każdą akcję, powiększonej o: a) odsetki naliczone od kwoty 2.750.000,00 zł za okres od dnia nabycia akcji przez powoda do dnia ich zbycia przez powoda na rzecz pozwanego, obliczone według stopy 3,00% w skali miesiąca, b) wszelkie koszty, takie jak np. prowizje maklerskie, czy podatek od czynności cywilnoprawnych zapłacone przez zobowiązanego w związku z realizacją niniejszej umowy. Według § 3 pkt 2 umowy nabycie akcji miało nastąpić w ramach transakcji pakietowej na podstawie zgodnych zleceń złożonych przez strony w biurach maklerskich prowadzących rachunki inwestycyjne stron lub w ramach transakcji przeprowadzonych poza rynkiem regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w W. za pośrednictwem ustalonego przez strony biura maklerskiego na podstawie zgodnych zleceń złożonych przez strony.

Pozwany wiedział, w którym biurze są zdeponowane akcje. Przy negocjowaniu postanowień umowy udział brał P. N., prezes zarządu spółki (...) znany pozwanego oraz W. J.. P. N. zależało na opóźnieniu odkupu akcji albowiem nie chciał dopuścić do spadku wartości akcji. Nadto, pozwany nie miał na to środków.

P. N. i powód w dniu 11 kwietnia 2013 r. zawarli umowę o udzielenie poręczenia zapłaty ceny sprzedaży akcji. P. N., jako poręczyciel oświadczył, że znany jest mu fakt obowiązywania między (...) S.A. a A. J. przedwstępnej umowy sprzedaży akcji, zawartej w dniu 9 listopada 2012 r. w W.. Poręczyciel oświadczył, iż znany jest mu również fakt niewywiązywania się przez dłużnika z postanowień umowy sprzedaży i wyznaczenia dłużnikowi przez wierzyciela ostatecznego terminu uregulowania wszelkich zobowiązań wynikających z umowy. Poręczenie obejmowało zobowiązanie pozwanego z tytułu nieuregulowania ceny sprzedaży akcji, obliczonej w sposób wskazany w postanowieniach umowy sprzedaży do dnia terminu zapłaty. P. N. zobowiązał się do zapłaty kwoty pieniężnej równej zobowiązaniu pozwanego, obliczonego na zasadach wskazanych w treści umowy sprzedaży w terminie 7 dni po otrzymaniu wezwania go przez wierzyciela do zapłaty. Zabezpieczenie poręczenia według § 4 umowy, stanowił weksel in blanco podpisany przez poręczyciela wraz z deklaracją wekslową.

Pismem z dnia 12 czerwca 2013 r. powód wezwał pozwanego do dobrowolnego wykonania przedwstępnej umowy sprzedaży akcji zawartej w dniu 9 listopada 2012 r. w W.. W dniu 28 czerwca 2013 r. pozwany dokonał wpłaty kwoty 500.000 zł na rzecz powoda. Następnie w dniu 11 września 2013 r. pozwany dokonał ponownej wpłaty w kwocie 250.000 zł na poczet wykonania umowy z dnia 9 listopada 2012 r.

W dniu 18 grudnia 2013 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki (...) S.A. w W. podjęło uchwałę o zmianie wartości nominalnej akcji spółki z 0,50 zł na 50 zł za jedną akcję przez ich scalenie. Wskutek czego zmniejszyła się ogólna liczba akcji tej spółki z 500 milionów do 5 milionów. Spółka ta dokonała wymiany akcji i obecnie jej kapitał zakładowy dzieli się na 210.000 akcji.

Sąd Okręgowy wskazał, że spór w niniejszej sprawie koncentrował się w zakresie znaczenia i przedmiotu § 3 umowy z dnia 9 listopada 2012 r. i sprowadzał się do ustalenia, czy postanowienie to stwarza po stronie pozwanego zobowiązanie kupna akcji, czy też stanowił on jedynie o prawie (możliwości) zakupu tych akcji do dnia 30 marca 2013 r.

Zgodnie z art. 398 § 1 k.c. umowa przedwstępna to umowa, przez którą jedna ze stron lub obie zobowiązują się do zawarcia oznaczonej umowy. Umowa przedwstępna powinna określać istotne postanowienia umowy przyrzeczonej. Umowa taka znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy strony chcą zawrzeć umowę, lecz ten fakt odsuwają w czasie; czynią to z określonych względów, jednak innych niż brak konsensu co do istotnych postanowień umowy. Z kolei stosownie do treści art. 65 § 1 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Przy czym według art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Przy wykładni umowy nie wystarczy jedynie odniesienie się do jej postanowień sformułowanych w pisemnym tekście umowy i do załączników do umowy. Jeżeli wykładnia umowy nadal budzi wątpliwości, zachodzi potrzeba ustalenia rzeczywistej treści umowy przy uwzględnieniu oświadczeń woli stron składanych przed i w trakcie zawierania umowy, według ich rozumienia przez każdą ze stron. Na tym etapie wykładni umowy ma także znaczenie zachowanie się stron po zawarciu umowy, w trakcie jej wykonania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 stycznia 2008 r., V CSK 474/07).

Sąd I instancji podniósł, że powód kupił od pozwanego akcje spółki (...), za które zapłacił. Nie było również kwestią sporną to, iż obecnie akcje straciły znacząco na wartości.

Według Sądu Okręgowego, strony zawarły umowę przedwstępną sprzedaży akcji. Umowa z dnia 9 listopada 2012 r. zatytułowana została jako umowa przedwstępna kupna-sprzedaży. Jest to okoliczność o tyle istotna, iż, jak wynika z zeznań świadków, umowa była negocjowana i została zawarta przez osoby, które posiadają stosowną wiedzę oraz doświadczenie w zawieraniu tego rodzaju transakcji. W szczególności, skoro P. N., znajomy pozwanego, potrafił scharakteryzować oba rodzaje umów i zauważyć na czym polegają różnice, tym bardziej pozwany, nie mógł tytułu umowy traktować jako elementu nieistotnego, a umowę przedwstępną utożsamiać, czy traktować wymiennie z umową opcji. P. N. był nie tylko osobą służącą pomocą przy negocjowaniu lecz sam zawarł umowę poręczenia z dnia 11 kwietnia 2013 r., w której oświadczył, że poręcza umowę przedwstępną kupna-sprzedaży z dnia 9 listopada 2012 r. oraz podpisał deklarację wekslową ze wskazaniem na tę umowę. Nie bez znaczenia jest fakt, iż umowa poręczenia zawarta została po terminie umówionym na zawarcie umowy sprzedaży, tj. po 30 marca 2013 r. Przyjąć więc należy, iż P. N. umowę z dnia 9 listopada 2013 r. traktował jako umowę przedwstępną, bowiem umowa opcji już wygasła.

Nazwa umowy nie ma jednak przesądzającego znaczenia. Przede wszystkim umowa stron nosi wszelkie cechy umowy przedwstępnej w rozumieniu art. 398 § 1 k.c. Konstrukcja § 3 umowy i zgodnie oświadczenia woli w tym zakresie zawierają wyraźnie zobowiązanie do nabycia, po jednej stronie oraz zbycia, po drugiej stronie, w ustalonym terminie, po oznaczonej cenie, wskazanych akcji, będących przedmiotem umowy sprzedaży, co spełnia przesłanki umowy sprzedaży (odsprzedaży), w rozumieniu art. 535 k.c.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na kontekst zawarcia całej umowy, a przede wszystkim to, iż najpierw to pozwany sprzedał akcje (...) powodowi. Udział w zawarciu umowy miał P. N., któremu zależało na tym, aby cena akcji spółki nie spadła. Budzić zatem nie może wątpliwości, iż powód zainteresowany był odsprzedażą ich po ustalonej cenie.

Sąd Okręgowy uwzględnił także, że pozwany dokonał na rzecz pozwanego wpłat w czerwcu i wrześniu 2013 r., czego nie kwestionował. Pozwala to na przyjęcie, iż pozwany swoje zobowiązanie, wynikające z umowy z dnia 9 listopada 2012

r., uznawał za ważne. Pozwany, nie wykazał jednak, pomimo obowiązku z art. 6 k.c., iż było to świadczenie nienależne, uczynione z zastrzeżeniem zwrotu.

Wobec tego, na podstawie art. 64 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 3 pkt 1 umowy przedwstępnej z dnia 9 listopada 2012 r. Sąd I instancji uwzględnił powództwo w części, tj. w sposób opisany w pkt 1. wyroku.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Wskazał, iż orzeczenie sądu władne jest zastąpić jedynie oświadczenie jednej strony, tj. pozwanego. Oddaleniu podlegało żądanie powoda złożenia przez pozwanego oświadczenia w zakresie podwyższenia ceny sprzedaży o odsetki umowne w wysokości 3% w skali miesiąca od kwoty 2.750.000 zł od dnia 9 listopada 2012 r. Kwestia ta nie podlegała rozstrzygnięciu w niniejszej sprawie, ponieważ ustalenia stron, co do wysokości odsetek i sposobu ich naliczenia zostały przez strony zawarte w § 3 pkt 1 lit. a) umowy przedwstępnej z dnia 9 listopada 2012 r.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając to orzeczenie w części, tj. w pkt I. i III., zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie:

- art. 325 k.p.c., tj. użycie sformułowań w sentencji rozstrzygnięcia o żądaniu powoda stwarzające wątpliwości co do treści wyroku i niemożliwe do wykonania;

- art. 390 § 2 k.c. w zw. z art. 64 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i zobowiązanie do zawarcia przez strony umowy przyrzeczonej niezgodnej z treścią umowy przedwstępnej, co do przedmiotu umowy oraz ceny i sposobu wykonania;

- art. 299 k.p.c. przez pominięcie dowodu z przesłuchania A. J. w charakterze strony, pomimo że przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie było wystarczające dla ustalenia zamiaru i zgodnej woli stron w chwili zawarcia umowy, a przesłuchanie pozwanego było konieczne dla oceny charakteru prawnego zawartej przez strony umowy zgodnie z treścią art. 65 § 2 k.c.;

- art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosku pozwanego o przesłuchanie w charakterze świadka M. H., pomimo że zeznania tego świadka, uczestniczącego w negocjowaniu zawartej przez strony umowy, której treść stanowi istotę sporu, miały istotne znaczenie dla ustalenia zamiaru i zgodnej woli stron, a dowód ten został zgłoszony na etapie postępowania, na którym jego przeprowadzenie nie spowodowałoby zwłoki w procesie;

- art. 32 ust. 1 Konstytucji RP przez nierówne traktowanie stron wobec prawa w związku z przesłuchaniem w sposób zawołowany jednej strony (przesłuchania jako świadka byłego prezesa powodowej spółki), a pominięcie dowodu z przesłuchania pozwanego, co miało istotne znaczenie dla ustaleń i wniosków w sprawie;

- art. 65 § 2 k.c. przez ustalenie, że strony łączyła umowa przedwstępna, albowiem tak wynika z jej nazwy, konstrukcji § 3 umowy, wiedzy, doświadczenia i zachowania osoby trzeciej, uczestniczącej w negocjowaniu umowy, przy jednoczesnym pominięciu woli i jej rozumienia przez samego pozwanego;

- art. 389 § 1 k.c. przez jego zastosowanie, polegające na uznaniu, że umowa zawarta przez strony jest umową przedwstępną, co pozwala na uwzględnienie powództwa, podczas gdy Sąd, kwalifikując umowę jak przedwstępną oparł się na konstrukcji § 3 umowy i jej tytule, pomijając preambułę, z której wynika, że strony były zainteresowane zawarciem w ramach wykonania opcji ewentualnych transakcji sprzedaży akcji do dnia 30 marca 2013 r., jak również tego, że umowa zawarta przez strony zawiera także wszystkie elementy umowy opcji.

W konsekwencji, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów procesu przed sądem I i II instancji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne. Nadto, Sąd I instancji – w zakresie, w jakim uwzględnił powództwo – dokonał trafnej oceny prawnej zasadności żądania powoda, którą należy w przeważającej mierze zaakceptować.

Chybione są przede wszystkim podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego. Zgodnie z art. 302 § 1 k.p.c. gdy z przyczyn natury faktycznej lub prawnej przesłuchać można co do okoliczności spornych jedną tylko stronę, sąd oceni, czy mimo to należy przesłuchać tę stronę, czy też dowód ten pominąć w zupełności. Sąd postąpił tak samo, gdy druga strona lub niektórzy ze współuczestników nie stawili się na przesłuchanie stron lub odmówili zeznań. Ponieważ pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone w celu jego przesłuchania, Sąd Okręgowy był uprawniony do pominięcia dowodu z przesłuchania stron. Nie doszło zatem do naruszenia ani art. 302 § 1 k.p.c., ani art. 299 k.p.c.

W tym kontekście nie został naruszony art. 32 ust. 1 Konstytucji RP przez nierówne traktowanie stron. Sąd I instancji nie przesłuchał wyłącznie jednej strony (co zresztą w świetle treści art. 302 § 1 k.p.c. jest dopuszczalne), ale w ogóle pominął dowód z przesłuchania stron. Niczego w tym zakresie nie zmienia fakt przesłuchania jako świadka byłego prezesa powodowej spółki. To, w jakim charakterze jest przesłuchiwana dana osoba (czy w charakterze strony czy świadka) nie jest zależne od woli sądu, ale od relacji tej osoby ze stronami procesu (zob. w szczególności art. 300 § 1 k.p.c.).

Podobnie chybiony jest zarzut naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosku pozwanego o przesłuchanie w charakterze świadka M. H.. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego co do tego, że wniosek dowodowy o przesłuchanie tego świadka był spóźniony. Wiedzę o tym, że osoba ta brała udział w negocjacjach spornej umowy pozwany posiadał bowiem jeszcze przed wszczęciem procesu. Tym samym, wniosek o jego przesłuchanie powinien zostać złożony najpóźniej w odpowiedzi na pozew, kiedy pozwany miał już świadomość co do sposobu rozumienia umowy przez powoda. Zgodnie z art. 207 § 6 k.p.c. sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie zachodziła żadna z okoliczności przewidzianych w art. 207 § 6 k.p.c. usprawiedliwiająca dopuszczenie tego spóźnionego dowodu.

Sąd I instancji trafnie uznał, że strony zawarły umowę przedwstępną. Nie doszło więc do naruszenia art. 65 § 2 k.c. oraz art. 389 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny podziela wywoływy Sądu Okręgowego w tym zakresie, a zatem nie ma potrzeby ich powtarzania. Należy jedynie zaznaczyć, że zgodnie z art. 389 § 1 k.c. umowa, przez którą jedna ze stron lub obie zobowiązują się do zawarcia oznaczonej umowy (umowa przedwstępna), powinna określać istotne postanowienia umowy przyrzeczonej. W umowie z dnia 9 listopada 2012 r. strony zobowiązały się do zawarcia umowy sprzedaży akcji, określając jej istotne postanowienia (liczbę akcji i cenę) oraz termin zawarcia umowy przyrzeczonej (zob. art. 389 § 2 k.c.). Za przyjęciem, że w treści § 3 umowy strony uzgodniły zawarcie umowy przedwstępnej przemawia nie tylko tytuł samej umowy („przedwstępna umowa”), ale przede wszystkim treść wzajemnych zobowiązań stron określonych w § 3 pkt 1 tej umowy, sprowadzających się do przeniesienia własności określonej liczby akcji w określonym czasie, a także zachowanie stron po zawarciu umowy przedwstępnej – uiszczenie części należności przez pozwanego (czyli częściowe wykonanie umowy) i poręczenie zobowiązań pozwanego. Wbrew twierdzeniom apelacji, również treść preambuły umowy potwierdza wolę stron przeniesienia własności akcji z powoda na pozwanego w terminie do 30 marca 2013 r. (powód „zainteresowany jest odsprzedazą akcji”, a pozwany „jest zainteresowany ich odkupem” – k.23). Cel i zamiar stron w zakresie zawarcia umowy przedwstępnej nie powinien więc budzić wątpliwości.

Nie ma racji pozwany, zarzucając naruszenie art. 390 § 2 k.c. w zw. z art. 64 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i zobowiązanie do zawarcia przez strony umowy przyrzeczonej niezgodnej z treścią umowy przedwstępnej, co do przedmiotu umowy oraz ceny i sposobu wykonania.

Wymaga przypomnienia, że po zawarciu umowy przedwstępnej spółka (...) w dniu 18 grudnia 2013 r. podjęła uchwałę o zmianie wartości nominalnej akcji spółki z 0,50 zł na 50 zł za jedną akcję przez ich scalenie. W skutek czego zmniejszyła się ogólna liczba akcji tej spółki z 500 milionów do 5 milionów. Nastąpiło zatem scalenie akcji w proporcji 100:1. Wobec czego spółka ta dokonała wymiany akcji i obecnie jej kapitał zakładowy dzieli się na 210.000 akcji. W konsekwencji, posiadany przez powoda pakiet 11.000.000 akcji (o którym mowa w umowie z dnia 9 listopada 2012 r.) o wartości nominalnej 5.500.000 zł uległ przekształceniu w pakiet 110.000 akcji o tej samej wartości nominalnej i takim samym udziale w całym kapitale zakładowym (2,2%).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zamiarem stron przy zawieraniu umowy w dniu 9 listopada 2012 r. było objęcie zawarcie umowy przenoszącej akcje znajdujące się w posiadaniu powoda, uprzednio zakupione od pozwanego. Chodziło więc o pakiet akcji o wartości nominalnej 5.500.000 zł, stanowiący 2,2% udziału w kapitale zakładowym spółki. Z tej perspektywy zagadnieniem drugorzędym jest, czy powód w wykonaniu umowy przedwstępnej przeniesienie na pozwanego 11 mln akcji o wartości nominalnej 0,50 zł, czy po scaleniu akcji – 110.000 akcji o wartości nominalnej 50 zł. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, z tej przyczyny przedmiot sprzedaży określony w umowie z dnia 9 listopada 2012 r. i zaskarżonym orzeczeniu jest tożsamy. Taka sama jest też łączna cena sprzedaży – 2.750.000 zł. Nie sposób zatem podzielić poglądu pozwanego, że na tej płaszczyźnie Sąd Okręgowy stwierdził obowiązek zawarcia umowy przyrzeczonej o innej treści niż to wynika z umowy przedwstępnej.

Innym zagadnieniem jest natomiast uwzględnienie przez Sąd I instancji powództwa tylko w części i oddalenie powództwa w zakresie obowiązku powoda zawarcia umowy oraz w części dotyczącej powiększenia ceny sprzedaży o odsetki. Jednak wobec braku apelacji powoda w tym zakresie rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zawarte w pkt II. wyroku uchyla się spod oceny Sądu Apelacyjnego (art. 363 § 3 k.p.c.).

Bezzasadne są również zarzuty pozwanego wskazujące na wadliwe sformułowanie sentencji wyroku, tj. użycie sformułowań o żądaniu powoda stwarzających wątpliwości co do treści wyroku i skutkujące niemożliwością jego wykonania. Stosownie do treści art. 325 k.p.c. sentencja wyroku powinna zawierać wymienienie sądu, sędziów, protokolanta oraz prokuratora, jeżeli brał udział w sprawie, datę i miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku, wymienienie stron i oznaczenie przedmiotu sprawy oraz rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron. Zaskarżony wyrok niewątpliwie spełnia te kryteria. Z tego względu zarzut naruszenia art. 325 k.p.c. jest chybiony.

Skarżący wiąże naruszenie tego przepisu z brakiem rozstrzygnięcia w wyroku o konieczności złożenia zleceń w biurach maklerskich prowadzących rachunki inwestycyjne stron, z uwagi na to, że akcje spółki są zdematerializowane. Rzecz jednak w tym, że po pierwsze, tego rodzaju zagadnienia nie były objęte żądaniem, wobec czego Sąd Okręgowy nie mógł o nich orzekać. Po drugie, kwestia wykonania umowy jest zupełnie odrębna od obowiązku jej zawarcia. Podobnie, gdy sąd stwierdza obowiązek zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży rzeczy ruchomej, nie rozstrzyga o wykonaniu tej umowy, tj. obowiązku i sposobie zapłaty ceny oraz wydaniu rzeczy. Te kwestie pozostają w sferze wykonania umowy i mogą być przedmiotem odrębnych powództw np. o zapłatę ceny lub wydanie rzeczy. Podobnie w niniejszej sprawie, wykonanie umowy przyrzeczonej wymagać będzie podjęcia dalszych czynności, jako chociażby właśnie zapłata reszty ceny, czy złożenie stosownych zleceń w biurach maklerskich w celu doprowadzenia do przeniesienia własności akcji.

W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę, że „prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek strony do złożenia oznaczonego oświadczenia woli zastępuje tylko to oświadczenie (art. 64 k.c. i 1047 k.p.c.). Jeżeli więc oświadczenie to ma stanowić składnik umowy, jaka ma być zawarta pomiędzy stronami, do jej zawarcia konieczne jest złożenie odpowiedniego oświadczenia woli przez drugą stronę z zachowaniem wymaganej formy, z tym wyjątkiem, że jeśli sąd uwzględnia powództwo o stwierdzenie obowiązku zawarcia umowy całkowicie zgodnie z żądaniem powoda, wówczas orzeczenie sądu zastępuje umowę.” (tak uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 32/66). Orzeczenie sądu uwzględniające powództwo o zawarcie umowy przyrzeczonej zastępuje zatem oświadczenia woli obu stron, z tym że oświadczenie powoda, konieczne do wywołania dochodzonego skutku prawnego w postaci zawarcia umowy, zawarte jest w pozwie (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2002 r., II

CKN 997/00). Ponieważ jednak w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie uwzględnił powództwa całkowicie zgodnie z żądaniem powoda, to zaskarżone orzeczenie zastępuje wyłącznie oświadczenie woli pozwanego (art. 64 k.c.).

Z tych względów, zaskarżony wyrok, wbrew zarzutom apelacji, odpowiada prawu. Dlatego też, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego, jako bezzasadną.

Nadto, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.) zasądził od A. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w T. kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.